

KONKURS NA OPRACOWANIE KONCEPCJI NOWEJ SIEDZIBY
FILHARMONI IM. K. SZYMANOWSKIEGO W KRAKOWIE

„Muzyka jest przestrzenią, w której dusza oddycha.”

Zbigniew Herbert

IDEA PROJEKTOWA

BRAMA

Wzajemny widok miasto – muzyka

Na skraju historycznej tkanki Krakowa, tam gdzie warstwy czasu zaczynają się ścierać z ruchem współczesnego miasta, wyrasta budynek nowej filharmonii. Nie jest on jedynie kolejnym elementem architektonicznej układanki, lecz staje się bramą. Bramą nie tyle materialną, co symboliczną; przestrzenną metaforą przejścia między tym, co codzienne, a tym, co artystyczne; między rytmem miasta a rytmem muzyki.

To miejsce, w którym spotykają się dwa światy, świat artysty, który niesie w sobie setki godzin ćwiczeń, emocji i twórczego dorobku, oraz świat słuchacza, który przychodzi, by oddać się doświadczeniu muzyki. Tutaj drogi te zbiegają się w jednym punkcie, który architektura wzmacnia niczym pauzę przed pierwszym taktem symfonii.

Budynek zbudowany jest jak sekwencja przestrzeni, które odpowiadają kolejnym etapom muzycznej podróży. Przechodząc przez nie, odwiedzający stopniowo odcina się od zewnętrznego hałasu, aby zanurzyć się w narastającym napięciu, niczym wchodzenie w instrument, w którego wnętrzu powstaje dźwięk. Architektura staje się tym samym instrumentem przeżycia: łączy ciszę z hałasem, oczekiwanie z widowiskiem, słuchanie z głębokim emocjonalnym zanurzeniem. To przestrzeń, która prowadzi, ukierunkowuje, inicjuje i wycisza, komponując doświadczenie, które rozgrywa się pomiędzy budynkiem a jego użytkownikiem.

OBSERWACJA

Filharmonia rodzi się z idei wzajemnego obserwowania się dwóch wielkich widowisk: miasta i muzyki. Miasto, bogate w historię i symbolikę, oferuje pierwszy spektakl - panoramę, w której Wawel, wyniesiony ponad dachy Krakowa, pełni rolę odwiecznej dominanty. To sceneria, która od wieków buduje świadomość mieszkańców i gości: miejsce, które nie tylko istnieje, lecz również opowiada historię.

Drugie widowisko dopiero powstaje. Tworzą je sale: sala filharmoniczna, sala kameralna oraz sale prób, czyli przestrzenie, gdzie muzyka zaczyna nabierać kształtu. To one stają się nowymi punktami koncentracji spojrzeń. Architektura sprawia, że wzajemne obserwowanie się tych dwóch światów staje się częścią doświadczenia przestrzeni: miasto zagląda do wnętrza, a wnętrze otwiera się ku miastu.

Elewacje zostają nasycone otwarciami, szczelinami, transparentnymi fragmentami, które stają się ramami dla widoków. Dzięki nim Wawel nie jest tylko tłem, staje się współtwórcą. Jego sylwetka staje się nie tylko punktem orientacyjnym, lecz także metaforycznym „odbiorcą” muzyki. Oś widokowa łącząca Wawel z głównymi salami koncertowymi staje się z kolei osią urbanistyczną, która dyktuje kierunek całemu projektowi. Miasto i muzyka wchodzą w dialog, który trwa zarówno na zewnątrz, jak i we wnętrzu budynku.

WIDOKI

Muzyka jest procesem układania dźwięków w czasie, tak jak architektura jest układaniem przestrzeni w sekwencje doświadczeń. Kolejne kubatury budynku, niczym duże, autonomiczne dźwięki, tworzą melodię, która rozwija się wraz z ruchem odwiedzającego.

Każda sala jest inną nutą, innym kolorem emocji, inną intensywnością odbioru. Jedna jest monumentalna, otwierająca się szeroko niczym akord symfoniczny; druga kameralna, niczym cicha partia smyczków; trzecia techniczna, pracująca w skupieniu jak preludium do tego, co dopiero ma nadejść.

Ustawione pod różnymi kątami kubatury przestrzeni koncertowych wzajemnie się uzupełniają, wzmacniając wrażenie ciągłego ruchu. Patrząc z wnętrza, wrażenie zmienia się niczym modulacja dźwięku - kolejne piętra, kolejne balkony, kolejne tarasy oferują nowy stopień otwarcia na miasto. Panorama Krakowa pojawia się raz jako szeroka, otwarta kompozycja, innym razem jako intymny kadr między dwiema płaszczyznami elewacji.

Widowisko zatem nie zaczyna się na scenie; rozpoczyna się znacznie wcześniej, w chwili gdy człowiek stawia pierwszy krok ku budynkowi. Trwa w przestrzeniach foyer, w schodach prowadzących coraz wyżej, w momentach zatrzymania przy przeszklonej ścianie. A gdy koncert dobiega końca, miasto staje się dalszym ciągiem muzyki, uciszonej, ale wciąż obecnej, jak echo, które powoli gaśnie we wspomnieniach.

DOMINANTA

Wejścia główne filharmonii ulokowane są od strony alei Powstania Warszawskiego, prowadząc wprost do liniowego foyer, ciągnącego się jak pasaż wewnątrz budynku. Aby nadać całości odpowiednią rangę, elewacja wznosi się na wysokość 40 metrów. Ta wertykalna ekspresja podkreśla wagę miejsca, w którym muzyka staje się centralnym elementem przestrzeni. Wysoko podciągnięte ściany tworzą monumentalną ramę, przez którą odczytywać można Wawel niczym obraz zawieszony po drugiej stronie miasta.

Na dachu sali głównej umieszczono restaurację, która zyskuje status tarasu widokowego, miejsca spotkań po koncertach, gdzie rozmowy o muzyce łączą się naturalnie z widokiem na pulsujące miasto. Dachowe skosy delikatnie prowadzą wzrok ku górze, jednocześnie dialogując z lokalną zabudową i sylwetką wieżowca Błękitka, którego pionowy rytm stanowi czytelny kontrapunkt dla rozróżbionych brył filharmonii.

LOKALIZACJA

Nowa filharmonia nie ignoruje chaotycznej różnorodności otaczającej ją przestrzeni. Przeciwnie, czerpie z niej inspiracje i odpowiada na nią własnym porządkiem. Zamiast jednej zwartej bryły powstaje mozaika kilku form, połączonych siecią przestrzeni wspólnych, zupełnie jak orkiestra, w której każdy instrument ma własną tożsamość, lecz dopiero razem tworzy pełnię brzmienia.

Część z salą koncertową wpisuje się w linię Alei Pokoju, zachowując szacunek dla jej kierunku. Północna część z salami prób podporządkowuje się osi wschód-zachód, tam gdzie zabudowa tworzy spokojny, powtarzalny rytm. Pomiędzy tymi dwoma porządkami wyrasta kubatura, skierowana wprost ku centrum i ku Wawelowi, zachowując kąt, który staje się geometrią pośredniczącą, poetycką równowagą między dwoma światami.

W ten sposób powstaje budynek, który nie tylko wypełnia miejsce, lecz je interpretuje. Architektura nie rywalizuje z chaosem miasta; ona go porządkuje, wykorzystuje, przetwarza i przekształca w harmonię, tak jak muzyka potrafi uporządkować chaos dźwięków w jedną, spójną symfonię.

ZAŁOŻENIA FUNKCJONALNE

Funkcjonalny układ budynku opiera się na czterech wyraźnych kubaturach, które odpowiadają odmiennym strefom użytkowania. Najwyższa bryła na narożniku ulic, posiada w centralnej części Salę Filharmoniczną otoczoną przestronnym foyer, natomiast na najwyższej kondygnacji nad salą, część restauracyjną z tarasem widokowym. Centralna bryła wejściowa została przeznaczona na obsługę Sali kameralnej z foyer, nad którą na połączeniu foyer Sali filharmonicznej i sal konferencyjnych znalazło się bistro również z widokiem na Kraków. Trzecia, najbardziej północna kubatura posiada blok sal konferencyjnych z foyer, a na wyższych piętrach znajdują się w niej garderoby i biura. Czwarta część, położona za Salą filharmoniczną, zapewnia strefę dostaw i magazynów, a na wyższych piętrach sale ćwiczeniowe i garderoby.

Widoczny funkcjonalny podział na wschód - zachód został podyktowany dogodnym dostępem i rozdzieleniem użytkowników. Od zachodu poprzez duże i otwarte foyer do budynku dostęp ma publiczność, natomiast od wschodu, gdzie znajduje się również wjazd dostawczy na kondygnację -1, dostęp mają artyści.

Najniższy poziom wejścia do Sali Filharmonicznej i Sali Kameralnej, a także dojście do Sal prób i części garderób, znajduje się na kondygnacji -1, gdzie zlokalizowano strefę dostaw i strefę rozładunku. Część foyer schodząca na tę kondygnację pozwala na dodatkowe dojścia dla użytkowników do sal.

ROZWIĄZANIA Z ZAKRESU AKUSTYKI

Projekt zakłada rozwiązania w zakresie ochrony przeciwdźwiękowej oraz akustyki wnętrza w celu zapewnienia najlepszego możliwego komfortu użytkowania sal. W szczególności chronione będą obszary Sali Filharmonicznej, Sali Kameralnej, sal prób oraz studio nagrań. Przyjęte rozwiązania projektowe uwzględniają wysokie wymagania w zakresie ochrony przeciwdźwiękowej, akustyki wnętrza i technologii widowiskowej, wynikające z funkcji obiektu oraz z zapisów warunków konkursowych, w szczególności:

- ciężkie masywne przegrody oddzielające sale koncertowe od foyer i innych pomieszczeń,
- stosowanie układu „pudełko w pudełku”
- przegrody oraz elementy przegród tak dobrane, aby zapewnić wymagania normowe dotyczące izolacyjności akustycznej oraz dopuszczalne wartości poziomu dźwięków w pomieszczeniu,
- stolarka okienna i drzwiowa o podwyższonych wskaźnikach izolacyjności akustycznej
- śluzy akustyczne na wejściach do pomieszczeń szczególnie chronionych,
- odpowiednie rozwiązania dla instalacji w obiekcie, które nie będą przenosiły hałasu pomiędzy pomieszczeniami oraz nie będą powodowały przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w pomieszczeniach,
- odpowiednie dla funkcji pomieszczeń materiały wykończeniowe ograniczające występowanie hałasu pogłosowego i skracające czas pogłosu

DOSTĘPNOŚĆ

Filharmonia w Krakowie została zaprojektowana jako przestrzeń otwarta i inkluzywna, w której każdy, niezależnie od wieku czy sprawności, może czuć się swobodnie. Kluczową zasadą było całkowite wyeliminowanie barier architektonicznych oraz zapewnienie intuicyjnej i czytelnej komunikacji w całym obiekcie.

Główne wejście znajduje się na poziomie parteru, co umożliwi osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich lub z wózkami dziecięcymi bezproblemowe dostanie się do wnętrza. Komunikację pionową przez wszystkie kondygnacje budynku zapewniają windy znajdujące się przy wejściu głównym we foyer Sali filharmonicznej. Wszystkie drzwi wejściowe wykonano w technologii bezprogowej, a ich szerokość dostosowano do aktualnych standardów dostępności.

Wszystkie ciągi komunikacyjne zaprojektowano tak, aby były wystarczająco szerokie dla swobodnego mijania się użytkowników.

ZAŁOŻENIA PROEKOLOGICZNE

Budynek Filharmonii został zaprojektowany w duchu zrównoważonego rozwoju. Jej ekologiczny charakter przejawia się zarówno w wyborze materiałów, jak i w zastosowanych technologiach. Na dachach wszystkich brył zaplanowano zielone stropodachy ekstensywne, które ograniczają nagrzewanie się budynku, wspierają retencję wody opadowej i poprawiają mikroklimat okolicy. Roślinność dachowa została dobrana tak, aby wymagała minimalnej pielęgnacji i nie potrzebowała intensywnego nawadniania.

Podwójna elewacja z formie „drugiej skóry” zapewnia ochronę przeciwsłoneczną i zapewni komfortowe warunki dla użytkowników, a także ochroni przed nadmiernym przegrzewaniem w słoneczne dni. W budynku przewiduje się zastosowanie gruntowych pomp ciepła oraz instalację fotowoltaiczną zlokalizowaną na dachu, dzięki czemu znaczną część energii będzie można pozyskać z odnawialnych źródeł. Systemy zarządzania energią pozwolą optymalizować zużycie w zależności od obciążenia obiektu.

Woda deszczowa będzie gromadzona w podziemnych zbiornikach i wykorzystywana do podlewania zieleni oraz do celów technicznych, co znacząco zmniejszy zużycie wody wodociągowej. Wnętrza zaprojektowano z maksymalnym wykorzystaniem światła dziennego, co pozwoli ograniczyć zużycie energii na oświetlenie. Na terenie zostaną zagwarantowane ścieżki w zieleni, zachęcające do pieszych wędrówek i rowerowych wycieczek, zostaną także zamontowane punkty ładowania e-rowerów i e-hulajnóg.

Zaprojektowany budynek minimalizuje zużycie i zapotrzebowanie na energię, poprzez zwartość brył, wykorzystanie przegród o zwiększonej izolacyjności, maksymalne wykorzystanie światła dziennego do doświetlania pomieszczeń biurowych i przestrzeni wspólnych, nasadzenie zieleni wysokiej jako izolacji akustycznej przed hałasem zewnętrznym.

TABELA PARAMETRÓW BUDYNKU

Lp.	Przeznaczenie terenu	Jednostka	
1.	Powierzchnia zabudowy (Pz)	m2	8181
2.	Powierzchnia całkowita wszystkich kondygnacji – Pc (nadziemnych i podziemnych)	m2	45382
3.	Powierzchnia całkowita kondygnacji nadziemnych (Pcn)	m2	19123
4.	Powierzchnia całkowita kondygnacji podziemnych (Pcp)	m2	26259
5.	Liczba kondygnacji podziemnych		3
6.	Liczba kondygnacji nadziemnych		5
7.	Wysokość max	m	31,5
8.	Powierzchnia użytkowa (bez komunikacji, pom.tech, etc.)	m2	19577
9.	Wskaźnik PU/Pc		0,43
10.	Wskaźnik PU/Pcn		1,02
11.	Powierzchnia biologicznie czynna	m2	4060
12.	Miejsca parkingowe dla samochodów w garażu podziemnym	szt.	390

SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI INWESTYCJI

Koszt realizacji inwestycji w stanie wykończonym wraz z wyposażeniem wewnątrz i zagospodarowaniem terenu nie przekroczy 415 000 000 zł brutto.

Koszt wykonania Przedmiotu usługi nie przekroczy 33 200 000 zł brutto.